

APIE GLOBAŲ IR ĮVAIKINIMĄ

Liepa, Nr. 13

Įtėvių susitikimas SOTE

Andrius Atas

Gegužės 3 d. SOTE vyko įtėvių savivalbos susitikimas. Įtėviai džiugiame susitikime pasidalijo, kaip padeda vaikams susigyventi su paliktumo istorija, kaip vaikai skleidžiasi šeimoje, kaip svarsto dėl antrojo vaiko įvaikinimo.

Vaikai nori gimti iš įtėvių

Įtėviai padeda įvaikintiems vaikams susigyventi su žinia, kad yra gimę ne iš įmotės pilvelio. Tai trunka tam tikrą laikotarpį. Pvz., vaikas lenda mamai po megztiniu ar po antklode ir iš ten „gimsta“. Įtėviai palaiko šį žaidimą, jis gerai veikia vaiko savijautą, ir mama, ir vaikas patiria teigiamų emocijų.

Vaikai šeimoje skleidžiasi

Augindami vaikus įtėviai atranda, kad vaikai yra labai gabūs. Vaikas, atvykęs į šeimą ir buvęs labai šaltas emociškai, ilgainiui tampa labai šilta asmenybe. Įtėviai dalinasi ir vaikų išdaigomis: mažametis, nutaikęs progą paskambino per Skype močiutei į Angliją ir kalbėjosi 3 valandas; aštuonmetis mėgino skambinti į policiją ir sakyti: „Pas mus gaisras“.

Ar įvaikinti antrąjį?

Įtėviai dalinasi nerimu, ar pavyks pamilti antrąjį įvaikintą vaiką, ar pavyks „išlyginti meilės svarstyklės“ tarp dviejų vaikų. Du vaikus auginančios šeimos dalinasi, kad toks nerimas išnyksta, kai vaiką parsiveža namo. Kai užmezgi kontaktą su vaiku, dingsta visos baimės.

*Naujienlaiškio leidimas įgyvendinamas vykdant Vokietijos katalikų solidarumo judėjimo **RENOVABIS** finansuojamą projektą „Laiminga šeima – laimingi vaikai“.*

Saulėtą gegužės popietę viešėjome Vilniuje gyvenančioje Almos ir Česlovo Adamianecų šeimynoje. Tai aktyvi, Lietuvos šeimynų asociacijai priklausanti šeimyna. Savo šeimyną jie trumpai apibūdina taip: „*Auginame 15 metų savo šeimoje vaikus, netekusius tėvų globos. Mūsų šeimyna – kaip viena didelė šeima, turintys savą kasdienybę, džiaugsmus, rūpesčius. Kas yra šeima? Viena vertus, visi žino, kas ji yra. Juk kiekvienas turime motiną, tėvą, dažnas – taip pat ir seserų ar brolių, vaikų. Kita vertus, jei paklaustume, kam apskritai reikalinga šeima, kokį vaidmenį ji atlieka žmogaus, bendruomenės gyvenime, kaip ji perkeičia žmonių tarpusavio santykius – tikrai retas sugebėtų atsakyti. Dėl to, kad retai apie tai susimąstome*“.

Šeimyna ėmė globoti vaikus nuo mažumės, iš viso šešis, šiuo metu augina penkis. Apsisprendė globoti kuo mažesnius vaikus, kad galėtų megzti tvirtą ryšį, prisipratinti ir auginti kaip savo biologinius vaikus. Atsitiko taip, kad visi vaikai į šią šeimyną yra patekę iš dviejų skirtingų šeimų.

„*Mama – šis žodis vaikams buvo kaip prieskonis*“ – prisimena Alma. Kiekvienas vaikas mėgaujasi galėdamas šį žodį ištarti ir savo globėjus vadina tėvais.

Apie kiekvieną iš vaikų Adamianecai pasakoja teigiamus dalykus, išskiria vaikų gebėjimus, charakterio savybes ir pastebėtus pokyčius: „*Pradžia buvo ir sunki, ir įdomi*“ – pradeda Alma. Tada kalbamės apie tai, kokie vaikai atvyko į jų namus, kokių socialinių įgūdžių jie stokojo, kaip po truputį mokėsi gyventi namų aplinkoje, tapti savarankiškais.

Kokių savybių reikia globėjui? „*Reikia meilės, nebūti piktais, gebėti įsiklausyti ir išklaustyti vaikų nuomonę, ieškoti kompromisų*“ – vardina 50 metų bendru gyvenimo keliu žygiuojantys Adamianecai.

Kokia, jūsų manymu, globos prasmė? „*Auginti vaikus kaip savus, suteikti jiems namus, šeimą, išsilavinimą, norisi, kad vaikai eitų patikimesniu keliu*“.

Kas pasikeitė, kai iš globėjų tapote juridiniu vienetu – šeimyna? „*Tapome ne tėvais (globėjais), o šeimynos dalyviais, pasikeitė finansiniai reikalai, gavome mokėti didelius mokesčius*“ – pastebi Alma. „*Esmė yra ne pavadinime, o praktikoje, ir taip, kaip jaučiasi vaikai, kyla tam tikrų sunkumų, kaip, kad: reikia samdyti buhalterį dokumentams tvarkyti, teikti deklaracijas į VMI, Sodrą, teikti deklaracijas į Statistikos departamentą, patiems apskaičiuoti ir sumokėti nemažus mokesčius: VSD - 29,7% per mėn., PSD – 9 % per mėn. ir 5 % -metinis pajamų mokesčiai. Mokesčiai mokami nuo šeimynos dalyviui skiriamų dalyvio išlaikymo pajamų. Kiekvienu metų gale šeimyna savivaldybei privalo pateikti atskaitą apie šeimynai skirtų finansų panaudojimą. Ši visa biurokratija įpainioja šeimynas į tam tikras pinkles, daro šeimynas labiau įstaigomis, nei šeimomis*“.

Deja, su finansais susijusių problemų bei nuoskaudų netrūko viso pokalbio metu. Pagrindiniai šeimynai kylantys klausimai yra šie:

- kodėl, suėjus globojamo vaiko pilnametystei, jis gyvena šeimynoje, mokosi vidurinėje mokykloje, o finansavimas šeimynai nutraukiamas? Tuo labiau, kad globotiniai nori mokytis ir gyventi šeimynoje. „*Vaikai prievarta varomi į savarankišką gyvenimą*“ – pastebi Alma.
- Kaip gyventi ir juos išlaikyti, kai jaunuolių poreikiai auga? Šiuo metu keletas šeimynos vaikų planuoja išvykti į užsienį, vasaros metu užsidirbti pinigų sau ir mokslams.

Šios šeimynos atveju, trys iš globotinių jau pilnametės – dvi mokysis dvyliktoje klasėje, vyriausioji globotinė mokysis universitete antrame kurse, pradinių klasių mokytojos specialybės.

Globėja Alma teigia: „*Turi būti sudaryta galimybė vaikui, besimokančiam mokykloje, likti gyventi šeimynoje, ir finansavimas būtų tęsiamas tol, kol jis baigs mokslus vidurinėje, profesinėje ar aukštojoje mokykloje. Tai svarbu dėl paties vaiko gerovės, bet, kartu ir paneigtų tą nuostatą, kad tėvų globos netekę vaikai dažniausia tęsia savo tėvų gyvenimus, kad jie yra nieko gyvenime nesiekiantys. Akivaizdu, kad vaikai mokydamiesi mokykloje ir gaudami 152 eurų globos (rūpybos) išmoką negali savęs savarankiškai materialiai išlaikyti. Manau, ne vienam teko girdėti ir ne vieną atvejį, kai vaikai, valstybiniuose globos įstaigose sulaukę pilnametystės, grįžta į savo biologines šeimas, nes tai yra vienintelė vieta, kurią jie žino. Išeina taip, jog valstybė stengiasi „išgelbėti“ vaiką paimdama jį iš jam žalingos aplinkos, rūpinasi juo iki 18 metų, o po to šis jaunas žmogus grįžta į tą pačią aplinką. Ratas ima sukstis iš naujo. Taip veikianti sistema nėra efektyvi*“.

Šie ir dar kiti nerimą šeimynos globėjams keliantys klausimai buvo išsakyti ne tik mūsų pokalbio metu, tačiau ir Lietuvos šeimynų asociacija ieško atsakymų ir tikisi pokyčių šeimynų finansavimo srityje.

„Dvi pirkai – trečių nemokamai gava“ – taip juokauja viena iš globotinių, kai globėjai tikėjosi imtis dviejų mergaičių globos, tačiau gavosi trijų. Tapus daugiavaikiu tėvu, globėjo teigimu, buvo baisu prisiimti atsakomybę dėl svetimų vaikų. Gelbsti tai, kad jiedu poroje papildo vienas kitą – vienas linkęs rizikuoti, kitas viską apsvarsto ir pasisaugo. Dėl to šeimynoje susitikimo metu džiaugėmės sutuoktinių susikalbėjimu, gebėjimu papildyti vienas kitą ir puoselėti pozityvius santykius šeimoje.

Šiuo metu šeimynai dėl sumažėjusių finansinių galimybių reikalinga parama. Daugiau apie šeimyną ir jos kontaktus galite rasti čia: <http://seimynos5.vikopdf.lt/documents/Almos.pdf>

Vaikų globa: galimybės ir iššūkiai

Vilma Jarmalavičienė

Gegužės 17 d. Vilniaus Kolegijos pedagogikos fakultete SOTAS darbuotojos V. Jarmalavičienė ir K. Dauguvietytė susitiko su Socialinės pedagogikos, socialinio darbo studentais, dėstytojais. Susitikimo metu buvo pristatyta, kas yra vaikų globa, kuo globa skiriasi nuo įvaikinimo, globos procedūra, diskutuota globos tema ir pristatyta nauja globos forma – socialinė globa. Dalyviams suteikta informacija apie socialinio globėjo darbą, jo specifiką ir galimybes Lietuvoje. Daugiau apie tai socialinius globėjus Vilniaus mieste: <http://www.pertvarka.lt/naujienos/demesio-vilniaus-regione-reikalingi-socialiniai-globejai/>

Taip pat pristatyta GIMK (Globėjų ir įtėvių mokymų ir konsultavimo) programa, jos svarba ir nauda ne tik būsimiesiems įtėviams ir globėjams, bet ir tėvams, auginantiems savo biologinius vaikus.

Peržiūrėtas trumpas reportažas apie globėjų patirtį kvietė renginio dalyvius kalbėti ne tik apie pozityvias, bet, deja, pasitaikančias ir neigiamas patirtis.

Dėstytojos iniciatyva aptartos studentų praktikos ir savanorystės galimybės įvairiose nevyriausybinėse organizacijose, vaikų globos namuose, studentai pakviesti savanoriauti šią vasarą SOTAS rengiamoje globėjų ir įtėvių šeimų stovykloje.

Susitikimas su „Telia“ darbuotojais

Konstancija Dauguvietytė

Gegužės 24 d. SOTAS darbuotojos V. Jarmalavičienė ir K. Dauguvietytė lankėsi „Telia“ biure ir bendravo su būriu susidomėjusių globos ir įvaikinimo tema darbuotojų. Renginyje savo įvaikinimo patirtimi jautriai bei žaismingai dalinosi dvi įsivaikinusios šeimos – įmotė ir įtėvis.

Įmotė: „Gerai turėti tokį žmogų namie – jis pastovės už šeimą“

Įmotė jau augino savo du vaikus, kai apsisprendė įvaikinti. Jos nuomone, sutvarkyti reikiamus dokumentus tikrai nebuvo sunku – per 2 dienas juos surinko, per savaitę sutvarkė. Buvo labai naudingi GIMK mokymai, ypač dėl to, kad ten „sutinki bendraminčių ratą ir eini kartu tuos įvaikinimo žingsnelius“. Tiesa, šios šeimos įvaikinimas skyrėsi nuo įprastinio, nes teko pabūti laikiniais vaiko globėjais.

Vaikutis į šeimą atkeliavo iš krizių centro – jiems paskambino ir pranešė apie 2 metų berniuką, kuris paimtas iš šeimos sumuštas, su mėlynėmis. Ir nors darbuotojai sakė, kad turi vaikui institucijoje vietą, būsiami įtėviai nuvažiavo, ir pamatę situaciją, suprato, „kad niekas už tą vaiką nekovo“. Tad sutiko laikinai globoti, kol bus sutvarkyti dokumentai. Buvo atsiradusi biologinė mama, tačiau neilgam – tas laikotarpis įmotei buvo labai sudėtingas. Iš tiesų pati pradžia buvo sudėtinga, įmotei labai padėjo vyras – „Garbė mano vyrui – jis lipdė šeimą“. Vaikas pradžia visai nekalbėjo, kandžiojosi, daužėsi „kaip gyvuliukas“ – jos manymu, „vaikas taip bijo būti atstumtas, kad darė viską, kad ir būtų atstumtas“. Todėl vaiko prisijaukinimo ženklai tampa itin reikšmingi – „Vaiko atsisėdimas ant kelių sukėlė daugiau džiaugsmo nei savo biologinio vaiko pirma šypsena – nes

psichologinė kova laimėta“. Taip pat įmotė dalinosi, kad natūraliai įvaikio iškart nemylėjo – bet dabar „myliu kaip savo, dabar negaliu atitraukti akių, koks jis man gražus – vadinasi tas išsiugdo“.

Įmotės nuomone, globėjai gražina vaikus, nes gali tai padaryti – „Mes irgi būtume atidavę, juk būtų lengviau“. Bet įmotė užtikrintai sako, kad kartotų visą patirtį ir vėl – nes „jie fantastiniai <...> tie vaikai labai kabinasi į gyvenimą – jie maksimaliai iš gyvenimo pasiima“. Įvaikintas berniukas gabus, gerai elgiasi, kartu keliauja, planuoja pradėti lankyti muzikos mokyklą. Tiesa, vis dar pastebimas nesaugumas – vaikas būna labai susirūpinęs, jei įmotė serga arba išvyksta į komandiruotę, nes bijo būti paliktas. Visa šeima juo labai džiaugiasi: „Gerai turėti tokį žmogų namie – jis pakovos už brolių, pastovės už šeimą“.

Įtėvis: „Verta pradėti dėl tų dalykų, kuriuos pamatai“

Įtėvis turi didelę, 4 vaikų šeimą, o tiksliau - 3 berniukus ir įvaikintą mergytę. Įvaikinimo troškimas atsirado iš gausesnės šeimos poreikio, o žmonai gimdyti tapo pernelyg rizikinga. Įtėvis prisiminė, kad sutuoktiniai lankė 10 savaičių mokymus, ir iš pradžių ši mintis nesužavėjo, bet palankius „viskas apsiverčia“ – „Ten tokios informacijos ateina, pagal kurią visus vaikus augini. <...> Pavyzdžiui, kad ilgiau nei parą trunkanti bausmė neveikia“. Šeima norėjo mergaitės, tačiau „visi nori mergaičių“, todėl teko ilgai laukti, kol atėjo pasiūlymas įvaikinti. „Žmonės turbūt galvoja, kad mergaites auginti lengviau – bet tai netiesa“, – juokavo įtėvis.

Kadangi šeima sutiko, kad vaikas galėtų būti iš „Gyvybės langelio“, jiems pasiūlė mergytę, gimusią prieš dvi dienas. Atėjus darbuotoja pamatė įtėvį ir net suplojo delnais iš nuostabos ir džiaugsmo – mergytės žandai priminė įtėvio. „Tikras tėvelis – imkit“ – šypsodamasis prisiminė įtėvis. Ir parodė video medžiagą, kaip visi drauge švenčia gimtadienį, kaip mergytė šoka su broliu ir kitas smagias šeimyniškas akimirkas - „Verta pradėti dėl tų dalykų, kuriuos pamatai“ .

Įtėvis mano, kad daug kas nenori skirti tiek laiko: „Gal nėra to laiko... Bet taip tas gyvenimas ir nubėga pro šalį“.

Apie globą ir įvaikinimą Balsių bendruomenės šventėje

Konstancija Dauguvietytė

Birželio 3 d. SOTAS dalyvavo Balsių bendruomenės šventėje, kurioje bendruomenės dalyviai galėjo susipažinti su globa ir įvaikinimu Vilniaus mieste, globėjų tarnybų veikla, gauti rūpimos informacijos. Dalyvavę SOTAS ir Vaikų ir paauglių socialinio centro darbuotojai pastebėjo, kad žmonės domėjosi socialinių globėjų darbu, svečiavimosi galimybėmis, nemažai žmonių jau žinojo svarbiausius faktus apie globą ir įvaikinimą, buvo atviri kalbėtis ir diskutuoti šia tema.

Sekite mūsų naujienas

SOTAS

